

Cena numeru 25 gr.

Redakcja i Administracja:
Kraków
ul. Dunajewskiego 5
Telefon Redakcji 103-86
Telefon Administracji 103-10
Adres dla telegramów:
NAPRZÓD KRAKÓW

Miesięcznik zł. 5-50

Wydawane zł. 1-25
w Krakowie
Zagranicą 9 złotych
miesięcznie
Za zmianę adresu 60 gr.
Wychodzi co tydzień rano
z wyjątkiem poniedziałków
i dni poświęconych
Konto PKO Kraków 400.674

NAPRZÓD

ORGAN POLSKIEJ PARTII SOCJALISTYCZNEJ

Pierwszy proces brzeski

(Telefonom od korespondenta „Naprzodu”)

Lwów, 28 marca.

W dniu wczorajszym wyznaczona została przez sąd okręgowy we Lwowie na dzień 15 kwietnia rozprawa przeciwko posłowi ukraińskiemu Iwanowi Liszczyńskiemu, oskarżonemu o zdradę stanu z §§ 58 i 59 kk., oraz o zakłócenie spokoju publicznego z § 65, jak również o kilka innych przestępstw, jak obraza władzy itp.

Posel Liszczyński należy do ukraińskiej partii UNDO.

Po aresztowaniu go we wrześniu ub. r. wywieziony on został wraz z innymi aresztowanymi wówczas polskimi i ukraińskimi posłami do Brze-

ścia. Tam przebył cały czas aż do chwili zlikwidowania więzienia w Brześciu, skąd przewieziono go do więzienia Brygidki we Lwowie. — W Brygidkach b. poseł Liszczyński przebywał do dnia dzisiejszego.

Obrony oskarżonego podjął się czołowy reprezentant palestry ruskiej we Lwowie adw. dr. Szu-chewycz; oskarżał będzie prok. dr. Lipsz.

Wyznaczenie tej rozprawy wywołało we Lwowie i wywoła w całym kraju wielkie zainteresowanie. Będzie to bowiem pierwszy proces jednego z posłów, którzy przebywali katagor brzeską.

Obrona zamierza powołać na świadków wszystkich innych więźniów brzeskich.

Pisemne oświadczenie Vanderveldego

Berlin, 27 marca.

Korzystając z pobytu tow. Vanderveldego w Berlinie, zwróciłem się do niego z prośbą o autentyczną pisemną deklarację, któraby przekreśleniem, oszczerstwem i kalumnią, miotaną nań z lamów prasy sanacyjnej, a w pierwszym rzędzie organu p. Międzynarodowego, wszelkie kresy położyła. Tow. Vandervelde doświadczył był podobnorówny o kampanii, jaka prasa powyższa z okazji jego wystąpienia w prasie i parlamencie skwapliwie wszczęła przeciwko PPS celem dyskredytowania partii w opinii publicznej; z największą też gotowością złożył na ręce podpisanego pisemne oświadczenie, którego tekst niżej podaję.

Dr. Marek Krieger.

Absurdem jest przedstawianie mnie jako przeciwnika niepodległości Polski. Międzynarodówka już przed wojną uznawała PPS za reprezentantkę narodu niepodległego. W mowie, którą niedawno wygłosiłem w dyskusji nad budżetem ministerstwa spraw zagranicznych Belgii, wymieniłem z pośród punktów traktatu wersalskiego te, które uważam za nietykalne:

- 1) Niepodległość i odbudowanie Belgii.
- 2) Desantęjski Alzacji i Lotaryngii.
- 3) Zimariówchwanie Polski po potwornych rozbojach XVIII. w.

Z drugiej strony, chociaż, jak wszyscy socjaliści w Europie, oświadczyłem, że traktat wersalski, który, w art. 19 przewiduje swoją własną rewizję, nie może być uważany za ustalający nad aeternum stosunki terytorialne w Europie, powstrzymałem się od powiedzenia czegośkolwiek o nieskończeniu zawiłej sprawie „granic wschodnich”.

Nasi towarzysze niecierpiący są zgodni w zdaniu — co zresztą stwierdza traktat locarnieński — że nie mogłaby ona być rozwiązana w drodze przemocy.

Znam dostatecznie punkt widzenia towarzyszy polskich, aby zdać sobie sprawę, że co do przyjaźnielskiej rozwiązanej tego zagadnienia okazują się bardzo poważne trudności.

Ale, ani jako belgijski mąż stanu, ani jako p. Międzynarodówki, nie zajmam stanowiska w tej sprawie.

Emil Vandervelde.

Na czasie

„Ja jestem milion.
Bo cierpieć za miliony”.
Tak powiedział angliś.
Adam, wieszac natchniony.

W smutku patrzy z bólem,
Że świata tamtego,
Jak dziś miliony
Cierpią przez jednego.

Ek.

Rzeczoznawcy konstytucji

27 PROFESORÓW I 4 TOWARZYSTWA NAUKOWE

W uzupełnieniu naszej poprzedniej wiadomości o powołaniu rzeczoznawców konstytucyjnych dowiadujemy się, że pisma z prośbą o zabranie głosu w ankiecie konstytucyjnej otrzymali: prof. dr. Wł. Abraham, prof. dr. Michał Bobrzyński, prof. dr. St. Bukowiecki, prof. dr. Józef Buzek, prof. dr. Zygmunt Cybichowski, prof. dr. Edward Dubanowicz, Piotr hr. Dunin-Borkowski, prof. dr. Stanisław Estreicher, prof. dr. Stanisław Grabski, prof. dr. Władysław Grabski, dr. Konstanty Grzybowski, prof. dr. Jan Gumński, dr. M. Zdzisław Jaroszyński, inż. Czesław Klarner, prof. dr. Adam

Krzyżanowski, prof. Ludwik Kulczycki, prof. dr. Stanisław Kutrzeba, dr. Władysław Malinuk, prof. dr. Antoni Peretkiewicz, prof. dr. Leon Philiński, prof. dr. Michał Rostkowski, dr. M. Starzewski, prof. dr. Stanisław Starzyński, Władysław Sudnicki, prof. Adolf Suligowski, dr. Kazimierz Zakrzewski, prof. dr. Władysław Zawadzki, oraz Towarzystwo Prawnicze w Warszawie, Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej w Warszawie, Towarzystwo Prawnicze im. Danilewicza w Wilnie, tudzież stała delegacja zrzeszeń i instytucji prawa w Warszawie.

Zmiana ordynacji wyborczej

W kołach zbliżonych do rządu coraz więcej mówi się o konieczności opracowania nowej ordynacji wyborczej do izb ustawodawczych po przeprowadzeniu reformy konstytucji w myśl projektu BB. Reforma ordynacji wyborczej miałaby w myśl tych życzeń iść w kierunku uwzględnienia

rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej zmierzającego ustawić w swobodzie wyborów.

Już te wersje wskazują na to, że koła sanacyjne projektują jako rewizję ordynacji wyborczej, któraby utrudniała swobodę wypowiedzenia się ludności.

Zjazd sędziów i prokuratorów

Na 28 i 29 hm. zwołany został do Warszawy walny zjazd zrzeczenia sędziów i prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej.

Porządek dzienny obrad przewiduje m. in. opracowanie wniosku co do konstytucyjnego stanowiska sądownictwa, a w pierwszym rzędzie zagadnienie niezawisłości sędziów.

— o o o —

Maszyna sejmowa znów będzie w ruch puszczona

Warszawski korespondent „Polonii” potwierdza podaną przez nas wiadomość, iż po przybyciu marsz. Piłsudskiego zostanie zapewne przerwane wakacje sejmowe oraz, że przystąpi się do takich spraw, których rząd wołał nie brać na swoje barki. Piszę on:

„W związku z powrotem p. Piłsudskiego do kołach zbliżonych do rządu przewiduje się, że jeszcze przed Świątami Wielkanocnymi zwołane zostanie posiedzenie Rady ministrów oraz rząd kabinety. Wówczas zostanie zdecydowana ewentualna zmiana w rządzie i kwestia zwołania nadzwyczajnej sesji sejmowej. Zwołanie nadzwyczajnej sesji już uchodzi w kołach zbliżonych do rządu za pewne. Chodzi tu przeto nie tyle o sprawę rewizji konstytucji, ile o szerzących się gospodarczych i ustaw samorządowe.

Min. Matuszewski zapowiedział jeszcze w czasie sesji budżetowej wniesienie kilku ustaw skarbowych, mających na celu ratowanie skarbu państwa od deficytu. Mówi się o przegłoszowaniu projektu nowej ordynacji podatkowej, a dalej pro-

jektowanych jest kilka ustaw, dotyczących przemysłu drzewnego, rolnictwa, ustaw autobusowych, ustaw o spłacie uciążliwych zobowiązań rolniczych, które spowodowały niedawny konflikt pomiędzy min. Jantą-Polczyńskim a min. Matuszewskim, wreszcie projekt ustawy w sprawie pożyczki francuskiej na ukończenie budowy magistrali Śląsk—Gdynia.

Wszystkie te sprawy pozostają w zawieszaniu aż do powrotu p. Piłsudskiego”.

Powszechnie znany magazyn ubiorów męskich

„SZYK”

Kraków, Mikołajska 12. Tel. 158 87.

posiada na składzie w wielkim wyborze:
ZARZUTKI, TRENSCHKOATY, UBRANIA SPORTOWE I SPAŁEROWE po cenach bardzo niskich.

Odpowiedź pp. lekarzom krakowskiej Kasy Chorych

Dopiero wczoraj miałem sposobność przeczytać ogłoszone w „Naprzodzie”, „Oświadczenie”, w którym pp. lekarze krakowskiej Kasy Chorych, dotknięci treścią mojego artykułu o „Gospodarce w Kasach Chorych” — protestują przeciwko użyłemu przeze mnie słowom „o obłudzie i hypokryzji lekarzy burżuazyjnych”.

Niestety, jakkolwiek wysoko cenię moję pociągłości lekarzy i ich zasługi w Kasach Chorych zarówno w Krakowie, jak i gdziekolwiek — to przecież nie mogę ani odwołać, ani zmienić w nim wypowiedzianej w artykule opinii.

Jakkż bowiem wytłumaczyć sobie fakt, że szkodliwe dla ubezpieczonych i dla leczniczych pomysły o wprowadzeniu opłat za lekarzy i lekarstw powstają w ministerstwie pracy i wówczas, gdy jeden lekarz stoi na czele tego ministerstwa, a drugi jest komisarzem najwyższej instancji ubezpieczeniowej? Orłonopastowskiego Związku Kas Chorych, jak usprawiedliwili, że lekarz-minister, bezpośrednio po wygłoszeniu pięknych frazesów o hygienie społecznej i profilaktyce, wstrzymuje bezrobotnym zasiłek na okres zimowy, narzucając im w czasie zimy i mrozu na głód i nędzę, a w parę tygodni później, z zimną krwią, zatwierdza obniżkę głodowych plac robotniczych, choć przecież wie, jak to się odbije na tej legii „hygieny społecznej”? Czem, jeżeli nie obłudą — jest wygłoszenie przez posła-lekarsza pów w Sejmie z żądaniem rozszerzenia ilości szpitali przy równoczesnym powoływaniu się na swą wiedzę lekarzom? A czyż to nie lekarze, i nawet krakowscy, protestowali przeciwko projektowi budowy szpitala przez Kasę Chorych w Krakowie wówczas, gdy istniejące szpitale nie mogły pomieścić zgłaszających się chorych?

Nie byłem również „blednie poinformowany”, kiedy twierdziłem, że ze szkoda ubezpieczonych i chorych, lekarze biorą coraz większą część wkład

ki dla siebie. Niech pp. lekarze krakowscy zadam sobie trud przereżnięcia ostatnich „Władości” Kas Chorych, a zobaczą, w ilu Kasach wydatki na zasiłek spadły do 8, 9, 10 lub 12% dochodów Kas, a równocześnie wydatki na leki i lekarzy podniósł się do 60-70, a nawet 80%! Czyż taki stan, ogłoszony oficjalnie, nie uprawnia mnie do twierdzenia, że tego rodzaju przesunięcie wydatków na lekarzy i leki oznacza uszczuplenie choru- mości możności oddziaływać się i musi więc szkodzić dla jego zdrowia, choćby zapisywane mikro- sturii nie wiem jak były uskuteczne.

A wreszcie — niech pp. lekarze przeczytają so- bie uważnie pkt. 7 art. 22 rozporządzenia z po- bieżenia Rzeczypospolitej, wydanego również na wniosek ministra-lekarsza. Przyznawano świadc- zenia wbrew temu, co twierdzą lekarze, czyniło tam zleżenie nie tylko od stanu chorobowego i niezdolności do pracy, lecz i, pod nieskrytyczną pianą finansową. A trzeba pamiętać, że przepis ten ekskalował w zupełności dawne brzmienie u- stawy o Kasach Chorych. Zresztą — o ile praw- dziwie są moje informacje — przystosowywanie świadczeń nie tylko do wymogów ustawy i stanu chorego, lecz do „planów finansowych” — wpro- wadzone również i w Krakowie; zwłaszcza, jeżeli chodzi o wysyłanie chorych do szpitali.

Jeżeli więc oświadczeniem swem pp. lekarze chcieli się ogrodzić od swych kolegów, uprawia- jących obłudę i hypokryzję, tak jak to zrobił zresz- ta cały szereg lekarzy w innych miastach — to muszę powitać to z wielkiem zadowoleniem. Je- żeli jednak przez to, że nie wszyscy oni zostali dotknięci tą obłudą burżuazyjną, ciła stwierdzić, że jej niema wśród ich kolegów — to wyświad- czałaż ich przysięgę i swemu stanowi i instytucjom ubezpieczeniowym i całemu społeczeństwu.

Zygmunta Żuławski.

NOWOOTWARTY MAGAZYN KONFEKCIJ ZOSTAJEJ STANISŁAW SZOSTEK Kraków, Florjanecka 47 w podw. — Pracownia Sukien damskich Warszawa 1, tel. 168-05

polonez, sukienki, płaszczyki, mundurki szkolne do wszystkich okazów, modny i oryginalny, obfite, chłopięce. Tamże przyjmują zamówienia.

Przegląd prasy

Pod tytułem „Carlosa” pisze „Robotnik”: „W Polsce Zbrojnej” wydrukowano panegiryk na cześć króla rumuńskiego. Panegiryk pełen nieścisłości i fałszów. Ale nie o to nam tu chodzi. O to czytamy co następuje:

„W tym czasie dzięki interwencji króla zo- stały przywrócone normalne stosunki między partjami. Za regencji doszło do tego, że kilku przywódców partyjnych, a nawet członki z pomiędzy nich, nie utrzymywali ze sobą ze względu politycznych żadnych stosunków towarzyskich. Jedni patrzyli na drugich, jak na wrogów ojczyzny. Interwencja króla Karola uspokoiła wzburzone umysły. Światła politycz- nego, tak, że jeżeli dziś będzie stworzony rząd koncentracyjny znajdzie on z pewnością szan- se prowadzenia we wszystkich stroniach”.

Czy to ma być tęsknota za królem, czy... kryty- ka rządów Piłsudskiego?

A to curiosum drugie:

„Waleś”, organ p. Jaworowskiego, już nawołuje do świętowania 1 Maja. A „agituje” w taki oto sposób:

„Polska klasa robotnicza przeżywa okres ciężki. Bezrobocie szaleje. Kapitałisci, kory- stając z nędzy mas robotniczych, atakują zdro- wotność robotników. Łutniając dzień po dniu pracy. Starając się zpropagować obłą- kę i tak już głodowych plac robotniczych. Gro- zi klasie robotniczej pogorzenie ubezpiecze- nia na wypadek choroby. Ubezpieczenia na starość nie wprowadzono. Trzynasta pensja dla pracowników komunalnych zagrożona. A obok tego jesteśmy świadkami ataku politycz- nego na socjalizm, prowadzonego przez tak zwana grupę „Młota i Puga”.

A to ci terazzy „Młotery” Zapomnieli już, jak robili rozrząd pod hasłem „przebieżania so- cjalizmu w Polsce pod sztandarem Piłsudskiego, prze- mianujące: że grupa „Młota i Puga” to łrow z krwi BBS i kół z jego kół. Mało tego. Na koń- cu artykułu imamy „zachęte” do świętowania 1 Maja. Jako że kiedys organizował 1 Maja także... Pił- sudski.

„Revolucyjne” wależy!

Ażby nie było markolono „nieprzejrzystym” rze- szom zwolennikom Morawczewskiego, że się je zys- wa milczącym dodany do powyższych osłowi- sel to, co „Nowy Głos Przemyski” pisze o dotę- gach żyjących na walny złaz morawczewskich „zwłazków zawodowych”, których politykę (tych zwłazków) oszalałami czytelników „IGK”. Otóż „Nowy Głos Przemyski” pisze:

„Jako delegaci przemysłowych bebeszów, wy- jeduchali: Sroczyński, urzędnik F. B. w szubale, Chlebowski urz. Kasz chorych na urlopie cho- robowym, „apolityczny” urzędnik p. Złusa i Łucki, robotnik Zbrojowni.

Ci teraz „zawodowcy” reprezentowali w Warszawie... 1500 „zawinionych” bebesz- now przemyskich: nie wiadomo tylko, czy „pę- sę” ich, czy nie. Zanim ich dokonali rozłazili swoje „szeregi”, czy też świadczenie szłażowało cyfrę 15, dodając dwa zera. Jesteśmy pewni, że to dwa zera były należycie reprezentowane przez tych „wybitnych działaczy”, nasuwa się tylko minowół o wiele ważniejsze, az skro- minne pytanie: kto pokrył koszty podróży, straw- ne i napitki za udział w tej szopece?”

Jak wiadomo, „Czas” ogromnie szczył się tam, że tak szybko przebieżowano obecnie budżet! Już ten nasuwa „Polonii” porównanie — z myślnikiem do modlitw u Chłizkowskich:

„Jest to maszynka, do której bogaci Chłiz- ców, mają do odnowienia szereg długich modlitw, wkładają swą modlitwę szłażowaną z wypra- nymi na nich tekturami modłów. Szłażąc w su- wa karteczki do młwika, który szłażczy prze- suwa ją między swymi trybami, a warkotem kółeczka sprawia wrażenie podobne do mono- tonnego szepu modlitwy.

Niedługa chwila — i już młwnek wyrażen- karteczkę jako „wymodlną”. Szłażąc wkłada karteczkę nową i tak konijnując swoją — zresztą lekką pracę”.

Katastrofalne położenie miast polskich

Przez dwa dni obradował w Warszawie naj- pierw komitet wykonawczy, a następnie zarząd Związku miast polskich.

Referat dyrektora Porowskiego przedstawił po- położenie wszystkich miast w najczarniejszym bar- wach. Dyskusja, jaka się następnie wywylaża, spotęgowała tylko ten obraz. Wygłoszyły mowy czyni- ali za ten stan rzeczy odpowiedzialny rząd, kó- ry coraz większe ciężary nakłada na samorządy.

Rzecz zmiennia, że obecni na obradach przed- stawiele obom rządzących nie próbowali nawet bronić rządu, z którym współpracują.

W obradach brał udział z posród naszych lu- dźwyszów — samorządowców łow. Ziemięciń, Lu- pułski, Śledziński, Kępczyński i inni.

W wyniku długotrwałych nrosad zarząd Związ- ku miast postanowił wystąpić do rządu o wydanie zarządzeń, któreby otworzyły od miast gro- żąc im katastrofą finansową.

W dniu dzisiejszym delegacja związku złożyła w prezydium Rady ministrów następujące postu- laty:

- 1) konfutowanie pożyczek krótkoterminowych i wieloletnich miast na kredyty długoterminowe,
- 2) zwolnienie miast od wykonywania ustaw, które nie wakujują pokrycia wydatków,
- 3) przywrócenie miastom podatku elektrycz- nego, drogowego i szpitalnego,
- 4) nałożenie na kasy chorych obowiązu placu- nia szpitalom miejskim za swych chorych,
- 5) przyspieszenie wypłat należności rządowych za wodę, gaz, elektryczność,
- 6) udzielanie nowych pożyczek na dokończenie rozpoczętych inwestycji.

Ponadto w najbliższym czasie odejdzie się jesz- cze jedną żądaniem w tej sprawie z udziałem po- sów i senatorów samorządowców, oraz przedsi- ewzięci rządu.

Komintern rozwiązał kom. partję Ukrainy Zachodniej

Według doniesień z Moskwy komitet wykonaw- czy III Międzynarodówki uczynił postanowienie, które zapewne znajdzie odgłos wśród komunistów u- kraińskich i przyczyni się do pogłębienia taré na- rodowościowych w partji komunistycznej.

Po dłuższej dyskusji nad zagadnieniem ukraiń- skiem III Międzynarodówka postanowiła zlikwi- dować komunistyczną partję zachodniej Ukrainy, która od tej chwili ma stanowić integralną część komunistycznej partji Polski.

Zlikwidowanie komunistycznej partji zachod- niej Ukrainy nastąpiło na skutek zgódien dele- gatów komunistycznej partji Polski, gdyż zdanie- nych delegatów chwila obecna wymaga jednolito- ści i idące centralizacji ruchu komunistycznego w Polsce.

Delegaci komunistów polskich wysłmili tezę, iż interesy rewolucji komunistycznej wymagają za-

chowania obecnych granic państwa polskiego. Jak wiadomo dotychczas III Międzynarodówka stała na stanowisku, iż t. zw. Ukraina zachodnia powin- na być przyłączona do Ukrainy sowieckiej. Obec- nie uznano, iż zwiększenie ukraińskich terenów etnograficznych w granicach Sowietów może być niebezpiecznym dla komunizmu i spotęgować u- kraiński ruch niepodległościowy na wielkiej U- krainie.

Rewolucja komunistyczna według nowego sta- nowiska III Międzynarodówki powinna odbyć się w obecnych granicach Polski, które też powinny być zachowane po zwycięstwie komunizmu w Pol- sce i po wprowadzaniu ustroju socjalistego.

Do przyszłej Polski sowieckiej według intencji III Międzynarodówki miałyby być przyłączone Ruś Podkarpacka oraz Bukowina. Zlikwidowanie komunistycznej partji zachodniej Ukrainy zostało powierzone komisarzowi oświaty republiki ukraiń- skiej Skrypnikowi.

Wiadomość o rozwiązaniu komunistycznej par- tji zachodniej Ukrainy i zmianie dotychczasowe- go stanowiska III Międzynarodówki w zagadnie- niu ukraińskim wywołało wreszcie wśród komu- nistów ukraińskich.

Czas odnowić przedpłatę na kwiecień

Kij w mrowisku

Przez kilka tygodni było cicho w Europie. Nie spodziewano się niczego nadzwyczajnego przed majową sesją genewską, która znowu dała światu widokowo Polski na lawie oskarżonych. Tymczasem nagle wybuchła bomba, gabinety są w ruchu, od stolicy do stolicy kraja noty, dyplomaci są w podróżach, zarytety ma o czym pisać.

Powód do tego ruchu dała ogłoszona równocześnie w Berlinie i Wiedniu umowa, nazwana unią celną między Austrią i Niemcami. Przypadałoby, że w rzeczywistości ta umowa była doskonała. W pierwszych dniach marca niemiecki minister spraw zagranicznych Curtius przyjechał do Wiednia. Miała to być rewizyta oddana austriackiemu wicekanclerzowi Schoberowi. Nie było to w rzeczywistości nadzwyczajne, lempardzie, że zapowiedziane przybycie kanclerza Brüninga nie nastąpiło. Europa zresztą wie i już się z tem pogodziła, że Austria i Niemcy, nie mogąc wobec jej, to głównie malej obojczy i Francji przeciwko, dokonać połączenia się (Anschluss) starają się w inny sposób wyrównywać swój front, np. przez wprowadzenie identycznego ustawodawstwa itd.

Dla czego Austrii nie wolno przyłączyć się do Niemiec? Zakazuje tego traktat z Saint Germain, który zmusił nawet Austrię do odrzucenia przysięgi „niemieckiej”. Państwa zwycięskie nie chciały, aby Niemcy kompensowały swe straty terytorialne i ludnościowe nabylkiem 6 i pół miliona, nie mówiąc o bogactwach Austrii jako kraju przemysłowego i dochodowego turystyki.

Austria, która po wojnie przeszła nader ciężkie koleje, mając najniższą w świecie inflację, nie mogąc wyżyć swą ludność, musiała poddać się woli mocarstw, które tylko za wyrzucenie się Anschlussu chciały ją ratować przed bankructwem. Rządząca w Austrii od r. 1920 większość chrześcijańsko-społeczna z ks. Seiplem na czele

nie była zresztą nigdy entuzjastką Anschlussu, widząc w nim utopienie katolickiej Austrii w niemieckim morzu protestantek. Pewna też rolę odegrały tu skłonności monarchistyczne ks. Seipla, które w razie Anschlussu raz na zawsze pogrzebałyby nadzieje restauracyjne Habsburgów.

Te powody skłoniły Seipla do zwrotu się do Ligi narodów o zapośredniczenie i mocarstw pożyczki międzynarodowej dla Austrii na stabilizację waluty. Pożyczkę te Austria w r. 1922 otrzymała i w odnośnej umowie genewskiej Austrii jeszcze raz zobowiązała się do utrzymania swej politycznej i gospodarczej niezależności, to do wyrzeczenia się Anschlussu.

Obecnie ogłoszona umowa o unii celnej ma być złamaniem umowy genewskiej z 1922 r. Dlaczego? Powiada przedwzyskiem Benes i sekunduje mu Francja, że Austria jako gospodarczo słabsza poddaje się dyktatowi Niemiec, że łamie przytępkami handlowymi zobowiązania, że przesyła unia gospodarcza jest wstępem do politycznej. Kto jednak uważnie przeczytał deklarację Berlina i Wiednia, musi dojść do wniosku, że te rzekome obawy i troski Pragi i Paryża są pozabawione podławy. Przedwzyskiem Curtius i Schober zrobili na mniejszą skalę to, co Briand chce zrobić na wielką, używając nazwy Państwa gospodarczego, jak Briand chce ją zrobić z 20 kilku państw. Dalej Curtius i Schober nie chcą nawet utworzyć jednego terytorium celnego tylko z Niemcami i Austrią, przeciwnie — w nocie do mocarstw zapraszają wszystkie państwa do przystąpienia do unii, co w razie dokonania przedziurawienia „zerwanie murów celnych”, niż nieudała się Ligi narodów.

Hasłem wszystkich traktatów powojennych było prawo samostanowienia ludów. Jak to prawo w praktyce wygląda, wiadomo: wielkie narody

mają to prawo w całej pełni, male zaś — nie mówimy o tem lepiej. Dlaczego ma Austria, która nie ma warunków samostojnego życia, nie mogłaby przyłączyć się do Niemiec? Tylko dlatego, że Czechosłowacja boi się „okrażenia” z trzech stron, że we Francji dominuje ciągle zdanie Clemenceau, że Niemców jest o 20 milionów za dużo. Socjaliści całego świata, Międzynarodówka socjalistyczna, stojąc rzetelnie na gruncie hasła samostanowienia ludów, zawsze protestowała przeciw naciskowi wywieranemu na Austrię i stał też pochodzi wstrzymanie wszelkiego angielskiego rzędu robotniczego w poparcie akcji Paryża, gdzie Henderson nie dał się nakłonić przez Brianda do przyłączenia się do protestu przeciw austriacko-niemieckiej unii celnej. Nie przeszkadza on dla porządku żadnego niebezpieczeństwa i właśnie dlatego nacjonalistę tak się na nią obraża. P.

WIELKIE JEDWABE

OSTATNIE NOWOŚCI WIOSENNE
NADAL
OBNIŻAMY CENY
TYLKO PIERWSZORZĘDNE GATUNKI

TÜRKEK Florjańska 22.

Wywiad tów. posła Chobota

O CZESKOSŁOWACKIEJ POLITYCE NARODOWOŚCIOWEJ I O POŁOŻENIU MNIEJSZOŚCI
POLSKIEJ W CZESKOSŁOWACJI

Współpracownik agencji Central European Press uzyskał wywiad z tow. posem Em. Chobotem, który opublikowała część prasy krajowej i zagranicznej. Na wstępie wywiadu redaktor zauważa, że tow. poseł Chobot piastuje wielkie godności i jest wybitnym działaczem polskim na Śląsku.

W ostatnim czasie wiele mówiono na terenie międzynarodowym o kwestii mniejszości. Jak zapowiada się pan posle na te kwestie? Czy rząd czeskosłowacki dotrzymuje zobowiązań traktatowych w sprawie ochrony mniejszości narodowych?

Od czasu, kiedy przedstawiciel najliczniejszej mniejszości narodowej, to jest Niemców, należał do koalicji rządowej i w rządzie zasiada dwóch niemieckich ministrów, widać, że w Czechosłowacji traktuje się kwestię mniejszości na zasadach demokracji. Można też konstatować, że tarcia pomiędzy większością czeskosłowacką a mniejszościami narodowymi w ostatnim czasie znacznie osłabły. Stwierdził to sam minister niemiecki dr. Spina na kongresie niemieckich agrarzy, który odbył się przed kilkunastoma dniami. W demokratycznym ustroju stanowisko mniejszości narodowych do państwa powinno być pozytywne, to też my, Polacy, od samego początku staliśmy na gruncie państwowości czeskosłowackiej tak, jak i ci Niemcy, którzy zdecydowali się prowadzić politykę aktywności. Jesteśmy przekonani, że współpraca z większością czeskosłowacką więcej przyniesie mniejszościom narodowym, aniżeli stanowisko negacji.

A węgierska mniejszość narodowa?

Nie chce mieszać się do ich spraw. Żyje się, że niektórzy politycy węgierscy dali się porwać prądom rewizjonistycznym, ale przypuszczam, że przedzię czy później ostatecznie i Węgry w Czechosłowacji zdecydowały się prowadzić inną politykę. Jeżeli chodzi o faktyczne położenie Węgrów w Czechosłowacji, to najwłaściwiej przedstawił je p. minister dr. Benes w wywiadzie udzielonym dziennikarzowi francuskiemu. Zresztą już obecnie Węgry przychodzą do przekonania, że trzeba

zmienić politykę w tej sprawie, o czym najlepiej świadczy utworzenie na Słowacji nowego stronnictwa węgierskiego.

W jakich warunkach żyje polska mniejszość narodowa?

Przedwzyskiem stwierdzić muszę, że rząd centralny traktuje naogół nasze żądania przychylnie. Mammy jednakowe żalenia pod adresem różnych nieoficjalnych czynników, ulegających wpływom szowinizmu, twierdzących, jakoby polska ludność na Śląsku była „spoloniowanymi Morawianami”. Na szczęście oboj szowinizmów nie jest bardzo liczny, a niektórzy uczeni sami stwierdzają, że polska ludność jest „czysta”. Dość wymienić prof. Adamusa Niesieckiego, niektóre władze lokalne, ulegające wpływom szowinizmu, traktują nas nie raz nieprzychylnie. W ostatnim czasie stosunki te znacznie się poprawiły, lecz sprawa spisków wydawała znowu podrażnienie. Rezultat spiskowy nie został jeszcze ogłoszony, lecz przypuszczam, że pomimo licznych nadżyć, popełnionych przez komisarzy i rewizorów spiskowych, niekierujący prądem szowinizmu i dopuszczenia przy spisie ludności narodowości „śląskiej”, potrafimy zatrzymać swój stan posiadania i w powiatach fryzackim i czeskosłowackim tworzyć znowu kwalifikowaną mniejszość, tak, że pod względem naszych praw językowych nie nastąpi przysparzanie i przeciwnie będącego dobiegłością żadna zmiana. Według ustawy językowej tam, gdzie mniejszość narodowa tworzy 20% ogółu obywateli, przysługują mniejszości prawo urzędowania, jak w gminach, tak i w powiatach w jej języku, naturalnie obok języka państwowego. W sprawie spisu wnieśliśmy zażalenie do miarodajnych czynników rządowych i spodziewamy się, że rząd uwzględni nasze słuszne żądania.

Największą naszą bolączką jest to, że około 30.000 Polaków, mieszkających od 20—30 lat już w tej urodzonej w zachodniej części Śląska Cieszyńskiego i na Huczwie, nie posiada dotychczas obywatelstwa państwowego. My jednak nadzieję, że sprawa ta zostanie w najkrótszym

czasie załatwiona. Szkolnictwo polskie jest w stadium rozwoju. Prócz szeregu szkół państwowych posiadamy szkolnictwo prywatne, utrzymywane przez „Macierz Szkolną”. Stwierdzam, że z dążeń z ludności ciężar utrzymywania szkół prywatnych i poczyniliśmy już kroki w rządzie, w celu upaństwowienia, względnie odpowiedniego oparcia jednego polskiego zmagającego realnego w Orlewie i w ogóle wszystkich szkół polskich tam, gdzie na to warunki ustawowe pozwalają.

Jeszcze jedno pytanie: Jakże są widoki na przyszłość?

Wspólnie z kolegą posem drem Buzkiem przeprowadziliśmy cały szereg interwencji i mogę też oświadczyć, że postulaty nasze przyjęto żywcem. Ministerstwo spraw wewnętrznych opracowało projekt ustaw o uregulowaniu kwestii przynależności, przez co przysługujące nam były obywatelstwo także i wspomnianym „obcokrajowcom” polskim. Naogół powiadał, pod względem naszego życia narodowego zachodzący zmiany na lepsze. W ramach istniejących ustaw dana jest możliwość rozwoju nietylko polskiej mniejszości w Czechosłowacji, ale i innych. Oczywiście mniejszości powinny być skupione, silnie zorganizowane, tak pod względem politycznym, jak i gospodarczym. Demokratyczny ustroj Republiki Czechosłowackiej pozwala nam wierzyć, że dotychczasowe ustęki nieoficjalnych czynników i władz lokalnych znikną. Ubolewać należy, że na usterek tych żerują kłopoty, których „polski” przedstawiciel w parlamencie, zamiast bronić praw ludności polskiej, napada na Polskę i wszystkim co polskie i utrudnia tylko naszą pracę.

**Na nadchodzące
Święta Wielkanocne**
połącza
SZYNKI pierwszej jakości i BOCKI,
sławne KIEŁBASY KRAKOWSKIE
specjalnie wprawzone i inne wyroby
oraz przyjmujemy zamówienia tak
miejscowe jak i z zewnątrz.

A. J. KURKIEWICZ
Kraków, Grodzka 7, Telef. 11201.

BEZWZGLĘDNA NIŻKA CENI

Nowości na sezon wiosenny w Wełnach, Jedwabiach już nadeszły
Najtaniej — W największym wyborze — kupuje się tylko u
PREIWAŁDA, Kraków, Florjańska 44, I. p.
oraz wielki wybór płócien, stolowiny, kolder, satyn, velvetów i t. p.

Walka z kryzysem rolnym

DLACZEGO KRYZYS ROLNY POTRWA DŁUGO. — NIE ZARADZA CŁA OCHRONNE

Na konferencji Związku bezrolnych chłopów-robotników w Austrii wygłosił tow. Otto Bauer przedniwienie na temat światowego kryzysu rolnego, które zasługuje na uwagę, szczególnie u nas.

Przedstawiając kryzys przemysłowy, pod kłopot skutkami cierpi również rolnictwo, gdyż robotnicy nie są w stanie kupować produktów rolnych w odpowiedniej mierze, stwierdził, że kryzys rolny jest podobnie jak przemysłowy, zjawiskiem międzynarodowym.

Nadto wiele oznak przemawia za tem, że **KRYZYS ROLNY BĘDZIE DŁUŻEJ TRWAŁ. ANIŻELI PRZEMYSŁOWY.**

Niskie ceny produktów rolnych będą długo utrzymywały. Nadmierna podaż z krajów zamorskich, ze Słanów Zjednoczonych, Kanady, z Argentyny. Australii ceny te obniża.

W Słanach Zjednoczonych dokonywa się olbrzymi przewrót: drobnimi farmami w liczbie 5 milionów sprzedawczy gruntu, sądząc nie mogło utrzymać się przy takich cenach, wyprzedzali do miast, podczas gdy grunta ich skomarovano w wielkie przedsiębiorstwa, uprawiane przy pomocy najnowocześniejszych zdobyczy techniki w dziedzinie rolnictwa. Są tam trakory, nowe kołarki-młocznarki, wspaniałe maszyny, które zbiorzą rżną i równocześnie młócą. Chłop, który je obsługując, przynosi do domu już ziarno w workach. Nie dziwne, że tam wskutek tej mechanizacji uprawa zboża mimo tanich cen może się utrzymać, a nawet jeszcze rozszerzyć.

Podczas gdy podaż wciąż rośnie, to konsumpcja z drugiej strony maleje. Motoryzacja narządzi rolną sprawia, że 5 milionów kół stało się zbędnym, wobec czego też mniej rolna potrzeba na uprawę pszeny dla nich.

Dalszą przyczyną wzrostu produkcji jest zamienienie fabryk, które w czasie wojny założone zostały celem fabrykacji środków wybuchowych w **wytwórnie szluczkowe nawozu.**

Dalej: w najbliższych latach **ROSJA ZACZNE RZUCAĆ NA RYNEK MIĘDZY-NARODOWY WIELKIE ILOŚCI ZBOŻA.**

o ile chłop tam również korzystać będzie z szlucz-

nego nawozu.

Zapowiada się tedy na rynku światowym sytuacja, z którą walka

PRZY POMOCY TYLKO CŁA OCHRONNYCH. BYŁABY ŚMIESZNA.

Nie wystarczy także monopol handlowy zbożem, bo nie potrafi on zabezpieczyć chłopom znacznie wyższych cen od cen na rynku światowym.

»SYMFONJA«

Gramofony, Płyty krajowe i zagraniczne, Instrumenty, Przybory muzyczne i radiowe, Naprawa słuchawek radiowych, Ładownice akumulatorów, Baterie kieszonkowe i akumulatory „Centra”

N. Papla, Kraków Wiśna 10
Ceny niskie. Ceny niskie.

Elegancko i tanio ubiera się Panie
w firmie
HENRYK FINK
KONFEKCYJA DAMSKA I FUTRA
KRAKÓW, ulica GOSZCZA L. 5, I. piętro.
Telefon Nr. 119-05.

Na święta! 261 Na święta!
Znane za dobroci
SZYNKI I KIELBASY
polec
A. Różycki, Kraków, Sławkowska 22.

Firma światowej marki

W Bukareszcie odbędzie się niebawem sensacyjna rozprawa dwóch międzynarodowych oszustów, którzy mogą śmiało prelować o tytuł mistrzów światowych w swym „zawodzie”. Są to dwaj doświadczeni pp. Henryk Gold i Rosescu-Risso. Specyficznie ich było fałszowanie dokumentów z czego cięgnąc olbrzymie zyski korzystając z łatwości nosici Indekcji.

Jednym z takich najsłynnych był król grecki, Jerzy. Po śmierci jego ojczymca, króla Konstantego rozszedł się pogłoski, że został on otruty. Skończyła z tego firma dwóch oszustów i rozpoczęła akcje. Pan Gold zgłosił się na audiencję do króla Jerzego, na której oświadczył mu, że ma dowody na to, kto spowodował śmierć jego ojca i że może mu wydać autentyczne listy i dokumenty za cenę 200.000 franków. Były to listy z podpisem... Venizelosa.

Król przegapił je, uznał ich „autentycznością” i kazał oszustowi wypłacić żądaną kwotę... Ta łatwość...

Na święta polec
Beli znane za swój dobroci
Szynki — Kielbasy
i
Wędliny
Karolina Michoń
ul. Starowiślna 1.

KOSZTOWAŁA GO... TRON
Przekonywał, że ma w ręku „Venizelosa”, rozpoczął przeciw niemu kampanię, w trakcie której okazało się, że dokumenty były fałszowane. Venizelos został zwycięzca a król Jerzy musiał abdykować.

Drugą ofiarą obu drabów był b. rumuński minister spraw zagr., Duca. Fałszerze sprzedali mu w Genewie również za 200.000 fr. „dokument sowiewski”, stwierdzający, że dr. Lupu i Michalech, przewodcy rumuńskiej partii chłopskiej, otrzymali wielkie sumy od rządu Sowiełów. Duca, mając ten dokument w ręku, rozpoczął przeciw obu politykom gwałtowną kampanię prasową. Dokument był oczywiście fałszowany.

Równocześnie Rosescu fałszował akt, zawierający rozmaite kompromitacje „rewelacje” o przebiegach rewolucji w Katalonii (Hiszpania). Z aktów tym pojechał do Madrytu i tam uśmierdził...

OKPIK PRIMO DE RIWENE
i wyludzi od niego znacząc kwotę.
Ten interes załatwił Rosescu na własną rękę, nie włączając jej w Golda. Godny kompan zemielił się na swój sposób: napisał do Bukareszty list, w którym donosił, że kupione dokumenty są fałszowane.

Nie pozostał mu dłużny i Rosescu, demagogując go ze swej strony. Ten „spór w rodzinie” zakończył się dla obu byłych współników fatalnie gdyż zostali aresztowani.

I teraz znowu zajął się wspólnie na ławie oskarżonych.

Władomości polityczne

PRZYWÓDCA ROSYJSKICH SOCJALNYCH DEMOKRATÓW O ZSSR, PIĘCIOŁATCE I WIDMIE WOJNY

Przywódca rosyjskich socjalnych demokratów I. Dan, przebywający obecnie w Rydze w rozmowie z dziennikarzami niemieckimi mówił o stanowisku pięciolatki. Na zapytanie czy nie uważa pięciolatki za przygotowaną fazę w organizowaniu zbrojnego ataku na państwa burżuazyjne tow. Dan odpowiedział: „Nie myślę, żeby złudzenia bolszewików sięgały aż do możliwości zbrojnego wystąpienia. Sama pięciolatka i jej metody podniecają rozwój awanturniczych i militarystycznych żywiołów, tak że niezależnie od subiektywnych warunków pojawia się widmo wojny z wraza sta niebezpieczeństwem kontrowersji. Jeżeli w Rosji system bolszewicki zmieniony zostanie na system monarchistyczny, to pokój europejski może być poważnie zagrożony. Gwarantując pokój może dać tylko powrót do ustroju demokratycznego. Dlatego także socjaliści rosyjscy spełniają swe zadania, mające wielkie znaczenie nie tylko dla życia rosyjskiego ale i dla całego życia międzynarodowego”.

Mówiąc o niedawnym procesie przeciwko socjaliści tow. Dan wskazał na to, że podstawy oskarżenia spoczywały na kłamstwie. Rosyjscy socjaliści nie myślą o interwencji. Mimo to praca socjalistyczna w ZSSR nie ustaje i kierowana jest rzeczywiście przez nielegalne biuro centralne. Tak jak dawniej socjaliści zmieniają do porażenia polityczni robotnicy socjalistyczni i komunistyczni aby stopniowo osiągnąć demokrację, czy systemu bolszewickiego i zmianę dyktatoru na demokrację. Cel ten zamierzamy osiągnąć drogą agitacji i przez rozszerzenie pisma „Socjalistycznej Wiadomości”. Gdyś było w tem, że jesteśmy zdecydowanie przeciwni wszelkiej szkodliwej i interwencji”.

Odpowiadając na pytanie o drogach wiodących do upadku systemu bolszewickiego, tow. Dan powiedział, że drogi takie są dwie: albo droga demokratycznej ewolucji, do której zmierza socjalizm, albo też „rewolucja pałacowa”, którą oddałaby rządy rosyjskie do rąk grup wojskowych lub politycznych, czyli tych sił, które powszechnie nazywa się faszystowskimi.

— 0 0 0 —

NOWY MINISTER ANIELSKI

W miejsce zmarłego tow. Harłahona mianowany zastąpił lordem (tajnej pieczęci (podskanowem) i ministrem dla spraw walei z bezrobociem tow. Tomasz Johnston, dotychczasowy wiceminister dla Szkocji. Tow. Johnston, który leży zaledwie 8 lat jest wyludnym historykiem i ekonomistą i autorem wielu dzieł w tej dziedzinie. Niedawno opublikował pracę jego „Historia rozwoju społecznego w Szkocji”, w której poddał gwałtownie krytyce romantyczną koncepcję dzieł w Szkocji i wykazał jakimi ciemiężczyłami ludu byli romantycy ci rycerze z powieści Waltera Scotta i innych. Tow. Johnston, który brał udział w ruchu socjalistycznym od wczesnej młodości się z zawodu dziennikarzem; w 1907 r. zakończył wyhodować do dzisiaj w Glasgowie tygodnik socjalistyczny „Forward”, którego był naczelnym redaktorem (dokładnie nie został powołany na stanowisko prezesa banku komunalnego w Glasgowie. Był to pierwszy komunalny bank w Szkocji i powołanie swoje zawdzięcza w znacznym stopniu staraniom tow. Johnstona, jako radcy miejskiego. W r. 1922 tow. Johnston został obrany posłem do Izby Gmin, w której oddał zasiadał bez przerwy. W pierwszym rządzie MacDonalda objął stanowisko wiceministra dla Szkocji i powrócił na nie po utworzeniu się drugiego rządu MacDonalda w r. 1929. Jest on gorącym zwolennikiem energicznej walki z alkoholem. Obecnie na jego barkach spoczął ogromny ciężar walki z bezrobociem.

WIELKA OKAZYJNA

WYSPRZEDAŻ PRZEDSIĘWZIĘCZA

Bielizny, Krawatów, Skarpetek, KAPELUSZY MĘSKICH

Ceny do 30% niższe

MAGAZYN POLSKI

Kraków, ul. Długa L. 50

Tylko 7 dni.

FABRYKA WYROBÓW WEDLIN JÓZEFA BIALIKA OBECNIE W. BRACHEL KRAKÓW, ULICA FLORJAŃSKA L. 51

poleca na nadchodzące święta znane z dobroci szynki z młodych wieprzów, kiełbasy, boczek i wszelkie artykuły w zakres masarstwa wchodzące.

Nie rozpijać ludności!

MOWA TOW. SENATORKI DOROTY KUŁUSZYŃSKIEJ W SENACIE

PO ANGIELSKU

Wysoka Izbo! Zaczęło od tytułu tej ustawy i stwierdzeń, że w Polsce szczytnym zupełnie czytanie po angielsku: pisze się inaczej, a czyta się zupełnie inaczej, co imię jest napisane, a co inne to jest czytane. Ta ustawa powinna mieć tytuł: ustawa o rozszerzeniu możliwości sprzedaży, podawania i spożycia napojów alkoholowych¹. Tędy odpowiadało faktycznym zamiarom rządu.

WROGOWIE USTAWY

Ustawa uchwalona w 1920 r. odrzucała się przedmiotem bardzo ostrych ataków. Ta ustawa była atakowana przedewszystkiem przez szynkarzy, i dziwnym zbiegiem okoliczności najbardziej ważkim głosem opinii w Polsce stały się szynkarze, oni niegłe stają się tym czynnikiem, który waży na szali opinii i z którym się liczy rząd.

Wprawdzie ustawa dopiero weszła do Izby, ale niemniej przeto już za poprzednich rządów ministrowie skarbu czuli awersję do tej ustawy, bo ona w każdym razie miała możliwość ograniczenia dochodów skarbu z alkoholu. Ustawa została uchwalona w kwietniu, a w listopadzie 1920 roku Izba Klub Mieszczańskich zgłosiła wniosek w sprawie tej zmiany, tak jak gdyby w tej Polsce nie było nic innego do zrobienia, tylko akurat w tym kierunku pożądanym był największy wysiłek. A w styczniu 1921 r. minister skarbu wniosł już nowelę do tej ustawy i ta nowela pukała przez 9 lat, ucieka straszny w tych labiryncach, męczył w ciągu lat.

INNE CZASY — INNI LUDZIE

Nowela ta dążyła do zniesienia ograniczeń sprzedaży na kolejach, w koszarach, w niedziela, święta, podczas jarmarków, targów, odpłatnie. Wszędzie co było w tej ustawie, to wszystko już było proponowane w 1921 r., ale jest rzecz niesłychanie charakterystyczna, że sejm poprzedni, o których tak bardzo nętnie mówił marszałek Piłsudski w swoich wywiadach, że sejm poprzedni nie ustawy antialkoholowej nie zmienili. Dlaczego? Bo one stały pod presją opinii publicznej i w tych sejmach, mimo wielkiej agitacji w tym kierunku, nie można było znaleźć większości i nie znalazłoby się większości dla zmiany ustawy przeciwalkoholowej. Dopiero ten Sejm, gdzie trwała siła wolań rządu o większości, dopiero ten Sejm znalazł odwagę uchwalenia zmiany ustawy antialkoholowej.

Inicjatorami ustawy pierwotnej z roku 1920 były posłanki Sejmiku Ustawodawczego i to jest rzecz zupełnie naturalna, że skoro kobiety weszły do parlamentu, one musiały w tej dziedzinie działać. To było ich obowiązkiem i one ten obowiązek spełniły. Jedną z inicjatorek tej ustawy była ówczesna członkini młodej partii, posłanka Moraczewska. Posłuchajmy co mówiła Pani Moraczewska w 1920 roku, kiedy wystraszona do walki o tę ustawę: Ciała ustawia powiata się z radą jej przez nas, ponieważ szczególnie głęboko wchodzi w życie ludu pracującego. Jeszcze w 1906 roku — mówiła P. Moraczewska — na zjedzie socjal-demokratycznym w Mannheim stwierdzono, że alkohol jest wrogiem robotników, wrogiem ludu pracującego, wrogiem ludu kulturalnego podniesienia się w rozwoju².

Wtedy p. Moraczewska mówiła prawdę, głębia prawdę, dlatego, że tylko wtedy nastawione wrogo dla interesów ludu pracującego — i to jest obiektywne, czy to są rządyaborce czy to są rządy własne — tylko one chciały się do podwyższenia możliwości spożywania alkoholu, żeby lud dowi odebrał samopoczucie i żeby stąpił jego wole.

W OKRESIE NAJWIEKSZEJ NEDZY

Wysoka Izbo! Nie jest rzeczą obiektywną, czy pie człowiek z klasy posiadającej, czy pie człowiek biedny. Miły nie jest ani jeden, ani drugi. Po prostu taki czy inny, to jest rzecz w każdym razie nie bardzo przyjemna, chociażby tylko dla oka. Ale człowiek zamożny, jak się upiie, to ma obszerne mieszkanko i ma ewentualnie gdzie ukryć się i nie być przedmiotem podziwu swoich najbliższych. Ale zupełnie inaczej i to rzecz wyjątkowa w klasie robotniczej, gdzie ludzkie mieszkanko w jednej izbie, lub gdzie mieszkanka w jednej izbie trzy, albo cztery rodziny. I dlatego dawanie możliwości ludzkomu biednemu, aby pił, uważam za zbrodnię, za niesłychaną zbrodnię, na którą niema nawet rozgrzeszenia.

W momencie, kiedy ludzie nie mają pracy, kiedy katastrofa idzie przez Polskę, jest najważniejsza sprawa przyjąć ustawę, pojął się Boże, antialkoholowa, aby z biednego człowieka wyciągnąć jego ostatni grosz.

Proszę Panów Senatorów, to jest rzecz zupełnie zrozumiała, że jak człowiekowi jest źle, to sobie myśli: wszystko mi jedno, jeszcze i je, i złotówkę czy 80 groszy, bo jak nie mam nic do stracenia, i ta rzecz rzeczywiście tak wygląda. I dlatego w tym momencie przyjąć się za ustawę uważam jeszcze za daleko bardziej pożądaną godnie, aniżeli było to było w innych warunkach, chociaż w każdych warunkach ta sprawa musi być tylko w ten sposób traktowana.

AUTORYTETY KARCZYMY

Zwracam się przeważnie tylko do panów, bo przecież trzy czy cztery senatorki, które takie zadania, nie są alkoholizującymi. Panowie także nie (westosło), nie chciałem tego bynajmniej powiedzieć, w każdym razie do kobiet tego wszystkiego nie potrzebuję mówić, bo wszystkie kobiety, które tutaj siedzą, są przeciwnie temu, żeby ta ustawa weszła w życie w ten brzmieniu, jak ona teraz wygląda.

Ala, proszę Panów, nam ciagle mówią, że o autorytety władzy. Autorytet władzy tak wzrósł, że to coś niesłychanego. Ale ten autorytet władzy kończy się przed drzwiami karczem, Autorytet karczemny jest większy, aniżeli autorytet władzy.

Wicemarszałek Leszczyński: Pani Senatoro! Niech pani będzie łaskawa miarkować się w wyrażeniach.

Tow. Kułuszyńska: Panie marszałku! To nie jest obraza. Karczma jest ważną instytucją w Polsce.

AUTORYTETY WŁADZY

Proszę Wyszołej Izby! Powiada się, że nie można było oponować sytuacji. Nie można, absolutnie nie można było dopinować, żeby w restauracjach nie pito w filiżankach, nie łamano ustawy. Nie można było dlatego, że nie chciało się wykonać. Jeżeli wchodzi w tym wypadku nie spełnia swoich obowiązków, to czy my mamy mieć zażalenie na innych odinkach daleko trudniejszych? Panowie posłuszni się nieodpowiednim argumentem, który autorytety władzy nie przysporzy.

Rządy dyktatorskie miały możliwość i sprętoszost pusić na zieloną trawę 35 czy 38 tysięcy emerytów, ludzi zasłużonych, którzy mieli swoją pracę w historii ruchu niepodległościowego w Polsce i wyrzucono ich z kas chorobych, z urzędów, z ministerstw i t. d. tam sprętoszost znalazła się, tylko w walce z alkoholem pan policjanci nie mogli dać sobie rady, bo nie dostali tego autorytetu. Powiedzieli nam poprostu: Patrz przez pale!

NA ROZKAZ

Tę ustawę jeszcze nie było w parlamencie, a reprezentant Ministerjum Skarbu, dyrektor departamentu, jak to czytaliśmy w piśmie hotelarzy i restauratorów — zapewniał: ustawa przejdzie w parlamencie. To znaczy, że Parlament nie pracuje wedle przekonania, tylko pracuje według dyktanda. A tym kto dyktował był p. Dyrektor Departamentu.

KOMU BYŁO PIŁNO?

Jeżeli w tej chwili Polska przekazuje ciężki kryzys, jeżeli w tej chwili rzeczywiście trzeba skupić siły całego społeczeństwa, żeby wytrzymać, żeby przebrać przez te przespań, nad którą zmierzaliśmy się, to czy panowie uważają, że najpilniej to zrobić powinni ludzie? czy nie będą najpilniejsi do tego, żeby mieć swoje, czło to było wszystkim przeciwnikom, które przed nami stali?

Tę ustawę bronić nie można i tę ustawę bronić nie należy! Panowie mieli możliwość skorzystania ze sposobności, kiedy projektowano, kiedy stawiano wnioski, żeby ustawa odesłać z powrotem do Komisji, niech się jeszcze odleży, niech poczeka, bo to nie jest najpilniejsze w tej chwili uchwalanie takiej ustawy.

18 MILIONÓW A 300 TYSIĘCY

Gdyby w parlamencie polskim rzeczywiście chcieli te sprawy rozwiązać w interesie społecznym, to naturalna rzecz, zupełnie inaczej do tego trzeba by podejść. Sprawa walki z alkoholizmem jest rzeczą wychowania. Od najmlodszych lat powinna być prowadzona walka z alkoholizmem. A tymczasem na reklamę alkoholizmu wydaje się w Polsce, jeżeli się nie myli, 18.000.000 złotych. gdzie się człowiek nie ruszy — i jak szalenie powiedziela posłanka z Klubu Narodowego — nawet na telegramach są napisy, reklamujące alkohol. A ile się wydaje na walkę z alkoholizmem? 300 kilkadziesiąt tysięcy! Każda propozycja! 18 milionów na reklamę i trzysta tysięcy na walkę z alkoholizmem. To przecież nie jest poważne postawienie sprawy.

Od najmłodszego dziecka trzeba uczyć społeczeństwo: nie pić! i wzmacniać twórcze siły społeczne, które naprawdę walczyli na szali: nie te 300 czy 250 milionów, które pan Minister straci w Skarbie, jeżeli nie będzie miał ustawy, która rozszerza możliwość alkoholu.

KOMPROMIS Z SUMIENIEM

Mnie niesłychanie przykro doświadczenie stanowisko posłuszek w Sejmie. Bo, proszę panów, wystraszaliśmy się od głosowania, nie jest to dane, co głosowanie przeciw (Przerwywanie na ławach BB.). Kobieta nie wolno w parlamencie głosować inaczej, jak przeciw rozszerzeniu możliwości spożycia alkoholu. Głosować muszą z całą odwagą. Trzeba mieć to odwagę powiedzieć, że alkohol, to ruina życia rodzinnego, to ruina tej podstawowej komórki społecznej i trzeba sobie powiedzieć: trudno — jest taka sytuacja, że musimy wybrać albo kompromis, albo iść po tej linii, po jakiej powinny iść posłanki do parlamentu.

ZA GŁOSEM SUMIENIA

Przemawiam w sprawach alkoholowych nie jest już dym, jak kilka lat temu, kiedy do tej sprawy humorystycznie odnoszono się. Dziś zdajemy sobie sprawę z tego, że walka z alkoholizmem jest nakazem społeczeństwa, jest nakazem przedewszystkiem władz, jest nakazem ludzi, którzy są odpowiedzialni za to wszystko, co się w Państwie dzieje, jest nakazem tych, którzy są odpowiedzialni za Państwo. I dlatego ustawa ta nie powinna być przez Senat przegłosowana. Nazwiska tych wszystkich, którzy przeciwko tej ustawie głosują i którzy tę ustawę wszystkim im przysługującymi środkami zwalczać, będą świadczyli, że nawet w najtrudniejszych okolicznościach, w jakich w Polsce trzeba obecnie żyć, że tym okolicznościom się nie poddali i prowadzą walkę z całą świadomością, że ta walka nie jest do wygrania, ale jednak w tym głębokim przekonaniu, że są winni inaczej postąpić nie ma pozwala. (Okłaski na ławicy).

**RAGLANY, KAZRUTKI,
UBRANIA** gotowe
i na miarę

„EMJOROS”
po cennach fabrycznych.

**Powszechnie Tow. Konfekcyjne
Kraków, ulica 6w. MARKA 35.**

Raglanowy gabardunowy od zł. 90.
Trenchcottony płciennie od zł. 60.

Na święta! Ceny żożone Na święta!

Cukiernia Kazimierz Danek

217 dawniej Z. Majewski

Kraków, Karmelicka 13 — Rynek gł., „Krzysztofory”

poleca znane z dobroci torty, przekładane, serniki, makowniki, struclę z rodzemkami, z miedgalami i z orzechami. — Wielki wybór ciastek, cukier i herbatników.

Zamówienia przyjmuje do 1-go kwietnia

NISKIE CENY!

Pańszczy — Reformy — Rękawiczki
Skarpinki damskie i dziecięce polskie

Wiesław Szajdakowski
ulica Szczepańska L. 11.

Walny zjazd SUP

W dniach 25 i 30 bm. będzie obradował w Warszawie walny zjazd delegatów kół Stowarzyszenia urzędników państwowych Rzeczypospolitej Polskiej. Przedmiotem obrad zjazdu SUP, tej naturalnej reprezentacji zawodowej urzędników, będzie — poza sprawami o charakterze wewnętrznym organizacyjnym — przede wszystkim sprawa praw, wady w niej obniżki płac urzędników łącznie z już dokonaniem wstrzymaniem awansów, przeniesiowan na etat itd., oraz podwyższeniem opłat emerytalnych z 3 do 5 procent i podziału dochodowego od uposażenia.

Dłuższą okolicę spraw, która niewątpliwie znalazła głośny oddźwięk na zjeździe, jest uchwalona ustalenia przez parlament nowela emerytalna, która wywołała duże niezadowolenie w sferach urzędniczych.

Zjazd zajmie się nadto tak doniosłymi dla świata urzędniczego sprawami, jak kwestia ustawowego ujednolnienia godzin urzędowania i wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, państwowego pomocy lekarskiej itp.

Zjazd SUP w obecnym momencie ma szczególne znaczenie, to też spodziewać się należy, iż wyniki jego obrad wywarą wpływ na stanowisko rządu w sprawach urzędniczych.

CUKIERNIA J. SZCZAWIŃSKI

właśc. JAN PIETRZAK, Kraków, Długa 12

NA ŚWIĘTA poleca Torty, Struclę, Babki, Serowce, Przekładane, Mak, Lukry.
— Przyjmuje także do tarcia. —

Sanacyjna wódka

Z Wilna donoszą do „Polskiej” o fakcie, który wywołał pewną sensację w Świecieczanach.

Niedawno sąd grodzki rozpoznał sprawę o nielegalną sprzedaż wódki na zabawie, urządzonej przez sanacyjną organizację kobiecą t. zw. „Kirkiklase” (od nazwiska posłanki z BB i żony wojewody p. Kirkiklase). Sąd uznał winę osób oskarżonych za udowodnioną i zatwierdził orzeczenie karne władz sąbowych. Organizatorką zabawy była p. starszyna Mydlarzowa, będąca jednocześnie prezeską kółka powiatowego tej organizacji, noszącej oficjalnie miano „Pracy Obywatelskiej Kobiet”.

Przy sposobności tego procesu wyszło na jaw, że policant, który ośmielił się sporządzić protokół o nielegalnym wyszynku, został momentalnie przeniesiony na emeryturę, bo najawsem mówiąc, przy bufcie został samego p. starostę i komendanta policji.

Łatwo zrozumieć, że ta sprawa narobiła jednak w miasteczku sporo hałasu.

Nowości TORDKI DAMSKIE Nowości

Tekli na papieru, Porticel, Papierościki, Wławy, Pudełka na papierosy, Kartki do grz. itd. — Lustro toaletowe, Szachy, Papieru Dary zniżone!

Włodzisław RAB. Kraków, Sławkowska L. 4

Przegląd gospodarczy

PIERWSZA TRANSA POŻYCZKI ZAPALCZANEJ

Jak wczoraj donosiśmy, w dniu 31 bm. wpłynęła na rachunek skarbu państwa do Banku Polskiego pierwsza transza pożyczki 6 1/2 proc. procent dolarowej w wysokości 8200.000 dolarów, zaciągniętej przez rząd polski u dzierżawcy państwowego monopolu palącegogo. Suma ta zostanie przekazana do Banku Polskiego za pośrednictwem banków amerykańskich. Z chwilą otrzymania tej pierwszej transzy minister Matuszewski przedłożył Radzie ministrów szczegółowy plan użytkowania otrzymanych sum w ramach postanowienia ustawowych.

Czem zatrudniono emerytów NOWI SIEDZIOWIE PRZYSIĘGLI PRZEWAŻNIE EMERYCI

Na II kadencję sądowni przysięgli w Krakowie wylosowano następujących sędziów przysięgłych:

Przysięgli główni: Baltazar Franciszek, urzędnik, Banach Teodor emeryt, Boryczko Władysław emeryt, maszyn. kolej, Doros Wojciech właśc. realności, Fabjan Ignacy emeryt, kapitan, Flasz Henryk emeryt, nauczyciel, Jakubowski Seweryn emeryt, urzędnik, Janik Stefan emeryt, Kamiński Stanisław prokurent banku, Karp Wojciech Longin urzędnik bankowy, Kleinhowski Bolesław zarządcą hotelu, Kozła Franciszek emeryt, kolewojny, Kraus Marcin emeryt kolejowy, Lewandowski Kazimierz dyrektor banku, Lorest Artur em. starosta, Nowak Władysław właśc. realności, Paszkowski Bolesław administ. realności, Piatkowski Józef em. major, Piórecki Jan właśc. realności, Roß Józef emeryt, kapitan, Skowronski Józef emeryt, Staci Karol, emeryt, prof. gimn. Sawicki Adam dr. emeryt, Witeński Leon emeryt, kapitan, Wnękowski Aleksander właśc. realn., Wrzesnowski Franciszek urzędnik bankowy, Zakrzewski Włodzisław emeryt, urzędnik, Zatrębski Ferdynand emeryt, Żukowski, Zyska Jan właśc. realności, Żylowski Józef właśc. realności.

Przysięgli zastępcy: Bednarz Stefan właśc. realności, Dobrzański Jan kierownik browaru, Ciepłowski Józef emeryt, urzędnik, Kamiński Antoni em. urzędnik skarbu, Kiliński Michał emeryt, urzędnik poczt., Langsam Maurycy właśc. realn. i kupiec, Launer Władysław właśc. realn., Łakociński Józef em. insp. celny, Mariak Stefan, emeryt kolejowy, Piątek Gustaw właśc. realności, Satalecki Kazimierz em. urzędnik, Siatko Rudolf emeryt kolejowy, Stępiński Jan dr. emeryt Izby skarbu, Stadko Józef em. urzędnik, Tomczek Antoni emeryt.

Roki przysięgłych rozpoczynają się w dniu 8 kwietnia (środa) rozprawą przeciw braciom Władysławowi Dudkom, oskarżonym o zbrodnię skrytobójstwa mordsterwa. Dnia 9 odbędzie się rozprawa również o zbrodnię mordsterwa przeciw Tadeuszowi Madejowi. Poza tem rozpisane są rozprawy na dzień 10 kwietnia przeciw Janowi W. Sinkowskiemu. Obaj oskarżeni są o zbrodnię mordsterwa. Dnia 13 kwietnia odbędzie się rozprawa przeciw Konstantemu Sazanowowi o komunizm (§ 58).

NA SEZON WIOSENNY

KAPELUSZ — KRAWATY — KOZBIŁE
oraz wszelkie artykuły modne — męskie
najnowsze i najwykwintniejsze modele
polskie

STANISŁAW BIGOSZ
Kraków, ulica Karmelicka № 12.

Z życia robotniczego

PODWYŻSZENIE SKŁADEK DO KAS BRACKICH

Rozporządzenie prezesa Rzeczypospolitej z 22 marca 1936 r. w sprawie zmiany niektórych przepisów prawnych, dotyczących ubezpieczenia w bractwach górniczych, postanawiało, że miesięczna wkładka ubezpieczeniowa (pokrywała po połowie przez ubezpieczonych górników i pracodawców) nie może wynieść więcej, niż złotych 20 groszy. Rozporządzenie Rady ministrów z 12 marca 1937 r. podwyższa z dniem 1 kwietnia br. te składki na 7 zł. 20 gr., a więc o 1 złoty. Sprawę tę omówimy jeszcze w „Naprzódzie”.

PRACODAWCY ZA OBNIŻKĄ PŁAC W HUTACH METALOWYCH NA GÓRNYM ŚLĄSKU

W pracy o godzinie 11 przedpołudniem odbyły się w biurach związków pracodawców w Katowicach układy w sprawie ustalania nowych stawek zarobkowych robotników, zatrudnionych w hutach żelaznych. W układach braли udział przedstawiciele pracodawców i zespołu pracy związków zawodowych.

Zgóry można było przewidzieć, że układy te nie doprowadzą do żadnego rezultatu, pracodawcy bowiem wysłali stanowiący postulat obniżenia dotychczasowych zarobków akordowych o 30 procent, a zarobków robotników, pracujących na dniówkę, o 7 procent.

Przedstawiciele robotników w stanowiący sposób sprzeciwili się jakiegokolwiek obniżeniu zarobków, wobec czego do ugody nie doszło, a zatarg załatwiony będzie przez komisję pojednawczą.

NA SMIGUS

WODY KOŁOŃSKIE I ROZPYLACZE
polskie w wielkim wyborze
BROGUERJA
TADEUSZA SEVERINA
Kraków, Zwierzyniecka 29. Tel. 180-39

urządzących, której orzeczenie wymagać będzie zatwierdzenia ze strony władz centralnych.

Przypomnieć wypada, że ostatnio, na podstawie decyzji władz centralnych w Warszawie, obniżono zostały zarobki w hutnictwie cynkowym o 7 procent.

W dalszym ciągu informacja:
Na skutek wniosku dyr. Śl. Kop. i Cynkowi, oraz związków zawodowych, komisarz demobilizacji wydał onegdaj orzeczenie, którego mocą przysłał do wiadomości układ z 14 ubiegłego miesiąca, zawarty między robotnikami hut „Hugona” (Nowa Wies), a dyrekcją w sprawie obniżenia zarobków w hucie tej o 15 procent. Układ ten obowiązuje do 31 maja br. W orzeczeniu tem zastrzeżenie się komisarz demobilizacyjny, że nie może ono służyć pracodawcom jako precedens do obniżenia zarobków w innych hutach. Wobec tego huta „Hugona” przynajmniej w tym zakresie nie ulegnie zamknięciu, a zarobki robotnicze w tej hucie — jako jedynej na Śląsku — ulegną obniżeniu o 15 procent.

Sprawa zatargu w hucie „Rosannin” nie została jeszcze ostatecznie zdecydowana.

ZATARG O PŁACE W GDYŃI, A POLICJA

We czwartek — bez żadnego uzasadnienia o powodach — zatrzymano w Gdyni dwóch sekretarzy zawodowych: tow. Gurlikina, sekretarza Związku transportowców, i tow. Zielińskiego, sekretarza Związku robotników bindowlanych.

Aresztowania te pozostają niewytłumaczone w związku z walką zarobkową, jaką obecnie toczy się w Gdyni, gdzie armatorzy zapowiedzieli obniżkę płac o 10 procent i mają na celu sterylizowanie robotników wobec groźby wybuchu strajku w obronie dotychczasowych płac.

PAMIĘTAJCIE O FUNDUSZU PRASOWYM!

HUMOR I SATYRA

NIEPOROZUMIENIA

W pierwszej klasie gimnazjum żeńskiego dano zadanie na temat: „Najprzyjemniejszy dzień w moim życiu”.

Uczennica pisze tak: „Najprzyjemniejszy dzień w moim życiu był wtedy, kiedy z mamcią, tatą i facetem pojechaliśmy do Choszczowa”.

Facet był taki wesół, tak się z nim ładnie bawiliśmy. Biegaliśmy z facetem po lesie, on mnie głaskał, rzucał się na mnie itd.”

Nauczycielka, zdziwiona tonem wypisania i używanym w nim żargonem w wyrażeniach, nie doczytawszy go do końca, zabiera się do poprawiania, zmieniając wszędzie „facet” na „młody człowiek”.

Jakież było jej zdziwienie, gdy na końcu wypisania czyta: „Cała przyjemność tego dnia zepsuł mi powrót do domu, bo kiedy wsiadaliśmy do wagonu, taci zamysłając drzwi wagonu, przysiadł facetowi ogon. Biedny facet cała drogę skomlał i szecekał!”

„Cynulki Warszawskie”

GDZIE?

— Ach, dobrze, że się spotykam, konsyliarzu... Wiesz, mój żonitę znów gorzej, cierpi jakiś ból...

— W samej rzeczy?

— Nie... obok...

NAJNOWSZE KAPELUSZE DAMSKIE

w wielkim wyborze po cenach najniższych jedynie
w firmie **JADWIGA CYPES**

228 Kraków, ul. Poselska L. 20.

PIERWSZORZĘDNY ZAKŁAD POGRZEBOWY „CONCORDIA”

Jana Wolnego, pl. Szczepański 2, Tel. 103-31
urządzą pogrzeby od najskromniejszych do najwspanialszych, przeprowadzają ekshumacje i przewozy zwłok do wszystkich krajów

Majle zasobnym działem idące usługa.

NOWE CENY JEDNOLITE

Del-Ka

dla obuwia skózanego od 1950, prunelnowego i gładcien-
nego od 900, to prawdziwa niespodzianka na Wielka-
noc. Pachowa szluga, niezmierzona wybita obuwia, rów-
nież w zakupach specjalnych i luksusowych, oraz pa-
ciach i skrotek, jest gwarancją, że każdy znajdzie
to, czego szuka. Z uwagi na zwiększony ruch w tyg-
niadę przedświąteczną wskazaniem jest zakupować w
porze przedświątecznej.

USILOWANE WŁAMANIE. Ubiegłej nocy trzech nieznanych dotąd sprawców dostało się do wytwórni wozów taborycznych przy ulicy Wielkiej, usiłując włamać się do kasy ogniowatwej. Włamywacze zostali jednak spłoszeni przez straż nocnego i zbiegli, pozostawiając na miejscu narzędzia służące do rozpruwania kasy.

ZNANY KAWAL ZŁODZIEJSKI. Czech Stanisław, robotnik zam. w Jodkowie, będąc w sprawie wyjazdu zagranicę w konsularne francuskie kupił od dwóch nieznajomych osobników pierścionek za 200 zł. Gdy ostatniemu zwiłtuli się Czech spostrzegł, że nad ofiarą oszustów, gdyż pierścionek był z małorolowego metalu.

— 000 —

PRZY NIEDOSTATECZNEJ FUNKCJI PRZEWODU POKARMOWEGO, katarze żołądka i kiszki, opuchnięciu i stanach zapalnych kiszek grubej, skłonności do zapalenia jelita kiszki, naturalna woda gorzka „Francuska Joleta” szybko usunęła objawy zastoinowe i bóle w podbrzuszu. Znać w wszystkich aptekach i drogeriach.

— 000 —

ODCZYTY I ZEBRANIA

ODCZYT PROF. ARNOLDA. Staraniem kł. krajowiczów wygłosi dr. St. Arnold, prof. uniwersytecki warszawskiego dziś w niedzielę o godzinie 11 przedpołudniem w sali Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Warszawskiego (ul. Grodzka 50) odczyt pod tytułem „Prace nad słownikiem geograficznym”.

— 000 —

TEATRY I KONCERTY

Z TEATRU MIĘSKIEGO IM. J. SŁOWACKIEGO. Wczorajszą przedstawienie „Mayerling” Kłaniasz Anetia obudziło tak znaczne zainteresowanie, iż kase zamknięto przed rozpoczęciem przedstawienia. Wystawiano z dużym nakładem pracy i kosztów „Mayerling” zapowiada się więc, jako jeden z największych sukcesów sezonu. Sztuka grana będzie dziś wieczorem i przez wszystkie dni następnego do przewidywanego. Dziś popołudniu po raz ostatni, po cenach zmierzonych ostatni utwór Moliera „Dobra wroćba” w znanej doborowej obsadzie. Tradycyjnym zwycięzcom da repertuar dni świątecznych prześlą najbardziej sukcesowych sztuk ostatniego czasu.

— 000 —

SPORT

CIARNI—CRACOVIA. Zawody ligowe o mistrzostwo Polski między drużynami Cracovii i Łowoska Cracovia dziś w niedzielę o godzinie 3:30 popołudniu.

— 000 —

Z Polski

CIĘCZKA WĘŻNIA Z ARSZYTÓW W JORDANOWIE. Z aresztów tutejszego sądu powiatowego zbiegł Józef Wojciech Żróbek rolnik z Choczni, pow. Jodkowie, karany już 6-cioleciennym więzieniem za zbr. oszustwa. Zbiega przetrzymano w łono do pow. w Jordanowie. Za zbiegiem zarządza go pow. w Jordanowie.

UŁCIE WŁAMUWACZY W NOWYM SĄCZU. Organa PP. w Nowym Sączu ujęły wczoraj Guzik Józefa lat 21 z Tymnowej pow. Brzesko, Srokę Jana, lat 24 z Pleszowa pow. Kraków i Kufreńskiego Józefa z Rozanki pow. Wieliczka, sprawców usiłowanego włamania do Kasy komunalnej w Grybowie.

ŚMIERĆ STARUSZKI POD KOŁAMI POICAGU. Na torze kolejowym tu obok wsi Lubaszka, przejeżdżającą motorówką potrąciła 73-letnią Kunędnę Orszulak, która w kilka godzin po wypadku zmarła wskutek odniesionych obrażeń.

ZNALEZIENIE RĄZKI DZIECKA. Na polach w Łapczyce rolnik Antoni Kalucki znalazł leżącego rązkiego dziecka uciętą w ramieniu. Ustalono, że jest to rązka niemowlęca, która naprawdopodobnie porwano i części zwłok rozłożono po polach. Dochodzenia w kierunku wykrycia sprawców zbrodni i odnalezienia dalszych części zwłok w toku.

SAM SIEBIE OKRAŁŁ. ABY ZDOBYĆ PREMIE ASSEKURACYJĄ. Kryzys gospodarczy staje się przyczyną coraz to uślobiwszy sposobów zdobywania gotówki drogi niezwaz legalna. Na nowy pomysł wpadł kupiec piotrkowski, Szymon Lewin. Będąc ciężko chorującym materialnie, ubezpieczył on od kradzieży swe mobilie, oraz urządzenie mieszkania na znaczną sumę. Gdy przy niedawnym czasie braku mu gotówki na uregulowanie najbliższych zobowiązań. Lewin „okrał” własne mieszkanie; rzeczy wywoził, a następnie zameldował o kradzieży policji. Jednak policja zorientowała się, że kradzież została dokonana po dyktando, bez znajomości rzemiosła złodziejskiego i w rezultacie, po przeprowadzeniu dochodzenia ustaliła, że złodziejem był sam właściciel. Sąd grodzki w Piotrkowie uznał Szymona Lewina winnym oszustwa i skazał go na 3 miesiące więzienia.

Powrót Piłsudskiego przyniesie urzędnikom obcięcie pensji o 15%

(Telefonom od korespondenta „Naprzodu”)

Warszawa, 28 marca.

Premier Sławek wyjechał w towarzyszywie wiceministra Becka dziś wieczorem do Gdyni na powitanie marszałka Piłsudskiego. Jak się dowiadujemy, p. Piłsudski przybędzie do Gdyni już w niedzielę rano, zaś jego przybycie do Warszawy spodziewane jest w tym samym dniu w godzinach wieczornych.

Premier Sławek opracował sprawozdanie o sy-

tuacji we wewnętrznej polityce dla zamknięcia Piłsudskiego z obecnym położeniem gospodarczym i politycznym kraju. „Wieczór Warszawski” omawiając powrót Piłsudskiego przypomina, że marszałek w jednym ze swych wywiadów oświadczył, że jest przeciwnikiem podniesienia płac urzędników państwowych.

Niewątpliwie też Piłsudski zaaprobuje wniosek Matuszewskiego o obcięcie pensji urzędników o 15% od 1 maja.

Niemcy żądają zwrotu Pomorza

PARYZ, 28 marca. Dziennik „Paris Midy” wydał dziś dodatk nadzwyczajny, dotyczący akcji, z jaką zamierza wystąpić przed niemieckimi w sprawie zwrotu Pomorza Niemcom. Rad niemieckiej jeszcze przed zwołaniem konferencji rozbrojenowej zamierza wystąpić z kategorycznym żądaniem oddania Niemcom koryzta pomorskiego na następujących warunkach: 1) Polska odda Niemcom Pomorze wraz z całą doliną Noteci, 2) Niemcy gwarantują Polsce prawa zdobyte na Pomorzu i gódy są na zawarcie traktatu międzynarodowego, zagwarantowanego przez mocarstwa sprzymie-

żone, że Polska korzystać będzie z dostępu do morza, 3) Pomorze będzie demilitaryzowane na wzór Nadrenji, 4) Niemcy zwrócą Polsce wszystkie wieki wydatki na budowę portu w Gdyni, jak również przejęcia zobowiązania z tytułu budowy magistrali węglowej Katowice—Gdynia, 5) Niemcy wymszą z Litwy, aby porozumiała się z Polską w ten sposób, że Kłajpeda będzie oddana do użytku Polski, jako kondominium polsko-litewskie. W ten sposób Polska w Kłajpedzie będzie miała te same prawa, co Litwa. Litwa odstępuje wreszcie Polsce wolną strefę w Kłajpedzie.

CZESKOŚŁOWACKIE ODZNACZENIA DLA POLSKICH DZIENNIKARZY

Warszawa, 28 marca. (Telef. wł. „Naprzodu”). W dniu dzisiejszym w poselstwie czeskosłowackim p. dr. Girs w imieniu prezydenta Masaryka wręczył oddruki orderu Lwa Białego 8 dziennikarzom polskim, a mianowicie p. Bazylewskiemu, Przysickiemu, Wierzyńskiemu, Koskowskemu, Zdzisławowi Dębickiemu, Nowaczyńskiemu i Gwizdowi.

WYNIKI MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI AUTOMOBILOWEJ

Genewa, 28 marca. Międzynarodowa konferencja komunikacji samochodowej, zwołana przez Ligę Narodów, zakończyła dziś obrady przyjęciem dwóch ważnych dla komunikacji samochodowej układów. Pierwszy układ przewiduje zmniejszenie opłat dla samochodów turystycznych w krajach obcych do dni 90 w roku, drugi zawiera postanowienia dotyczące międzynarodowej konwencji o sygnałach komunikacyjnych. Termin wejścia układu w życie nie został ustalony. Ostatczym termin podpisania układów wyznaczono na koniec września.

AWANTURA W TEATRZE

PARYZ, 28 MARCA. Na wczorajszym pierwszym przedstawieniu wznowionej sztuki „Afera Dreyfusa” doszło ponownie do skandalicznych zajść. Już podczas pierwszego aktu znajdujący się w widowni członkowie organizacji rojalistycznej i antysemickiej wszczęli hałas i zaczęli rzucać bombami. Publiczność zaproszowana przeciw demonstrantom. Jednego z nich ujęto, wyprószonego na scenie i poczęto okładać kijami. Wyzwolono go dopiero policja. Wśród ogólnego tumultu ogłoszono widowisko. Na ulicy przed teatrem doszło do bójki tak, że dopiero interwencja policji zdołała przywrócić spokój. Po godzinnej przerwie, podczas której sale przewietrzono i uporządkowano, wypuszczono publiczność na widownię, każdy głośno musiał się jednak przy wejściu wyśleszczyć. Kto nie posiadał legitymacji potwierdzającej przynależność do stronnictwa umiarkowanych, musiał się poddać rewizji osobistej lub zrezygnować z wejścia na widownię. Podczas rewizji skonfiskowano kilka bomb cywilnych, w następstwie czego aresztowano pięciu osobników. Później przedstawienie odbyło się już w spokoju.

INDJE PRZYJMĄJĄ UKŁADY Z RZADEM BRITYJSKIM

Londyn, 28 marca. Z Karacchi donoszą, że komitet wszechindyjskiego kongresu obywateli wielkość aprobował dziś układ zawarty między Gandhim a wicekrólem Indji Jordem Irvinem.

WALKI WEWNĘTRZNE W INDJACH

Londyn, 28 marca. Wedle doniesień z Allahabad, podczas ostatnich walk ulicznych w Cawnpore zabite zostały ogółem 124 osoby, w tem 89 młotem i 35 Hinduosów. Pastwa ognia podak okrażyło dwieście domów.

TOWARZYSZE! TOWARZYSZKI! ROZPOWISZCZAJNIE SWÓJ DZIENNIK

OSADNIKI POLSCY JADĄ DO BRAZYLII.

W płatek wyjechała z Warszawy pierwsza w roku bieżącym parcia osadników, udających się na założoną przed rokiem w stanie Espírito Santo w Brazylii kolonię polską „Orle Białe”.

RZUCIŁ SIĘ Z KOMINA FABRYCZNEGO. Robotnik fabryki broni Szaży w Sławkowie, Rubin Heiger, od dłuższego czasu znajdujący się w ciężkim położeniu materialnym, doszedł do najwyższego stopnia zleniwienia. W tym nastroszu wrępał się na wysoki komin fabryczny i rzucił się w dół, ponosząc śmierć na miejscu.

— 000 —

Z zagranicy

350 TYSIĘCY OSÓB NA POGRZEBIE HERMANA MÜLLERA. Obięd pogrzebowy byłego kanclerza tot. Hermana Mullera w Berlinie wykalkulowano. Według danych policji w konkursie pogrzebowym wzięło udział zgóra 50.000 osób, wraz z tymi, którzy tworzyli szpaler, liczba uczestników przekraczała 350.000 osób.

POLSKI LOT DOKOŁA AFRYKI. Według wiadomości nadeszłych do Warszawy lotnicy polscy kł. Skarzynski i por. Markiewicz odbywający lot dokoła Afryki znajdują się obecnie w Leopoldsville (Kongo belgijskiej). Lotnicy przybyli po przebygu przeszło 3 tys. klm. Lotnicy demonstrowali swój aparat, wywołując wielkie zainteresowanie. Dziś ma nastąpić start w dalszą drogę. Aparat funkcjonuje bez zarzutu, lotnicy czują się dobrze.

TELEGRAMY

PODPISANIE UMOWY O POZYCZKE KOLEJOWĄ

Warszawa, 28 marca. (Telef. wł. „Naprzodu”). W dniu dzisiejszym nastąpił ma w Paryżu podpisanie umowy o pożyczkę francuską pod zastaw magistrali węglowej Katowice—Gdynia.

MIEŚCO ZNOWU DROPIE

Warszawa, 28 marca. (Telef. wł. „Naprzodu”). W dniu dzisiejszym dala się zauważyć w Warszawie znaczna zwyżka cen mięsa.

ZADANIA PRZEMYSŁOWCÓW ŚLĄSKICH

Warszawa, 28 marca. (Telef. wł. „Naprzodu”). Do wiceministra p. Tadeusza Szubartowicza w ministerstwie pracy zwróciła się delegacja przemysłowców śląskich, domagając się skosowania przepisów demobilizacyjnych, które przemysłowcy uważają za zbyt krępujące, w szczególności, o ile dotyczy sprawy redukcji pracowników i zmiany karni zakładów pracy. P. Szubartowski oświadczył, że w obecnym okresie nie może być mowy o zniesieniu przepisów demobilizacyjnych.

„CZYSTKA” W OKRĘGOWYCH URZĘDACH UBEZPIECZEN

Warszawa, 28 marca. (Telef. wł. „Naprzodu”). Agencja PAP donosi, że inf. Chelmoński z biura komisarzy rewizyjnych Kasy charyt. odbył w ostatnich dniach objazd wszystkich okręgowych urzędów ubezpieczeń, celem zbadaania działalności komisarzy rewizyjnych. W wyniku tej inspekcji p. 66 komisarzy rewizyjnych zwolniono 28.

...I ZNOWU NIESPODZIANKA
NA WIELKANOCI!

OBUWIE TANIEJE!

Del-Ka
PRZODUJE!

NOWE CENY JEDNOLITE:

19⁵⁰ 22⁵⁰ 24⁵⁰ 29⁵⁰

Odwiedzając nasze sklepy bez przymusu
kupna, przekonać się można, że pod wzglę-
dem cen, gatunków, wykonania i olbrzy-
miego wyboru tylko **Del-Ka** przoduje.

≡ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH FILJACH I ZASTĘPSTWACH. ≡

Kraków, Kraków-Podgórze, Katowice, Król. Huta,
Bielsko, Tarnów, Przemyśl, Lwów, Stanisławów,
Kołomyja, Drohobycz, Borysław i t. d.

REPERTUAR

TEATR I. S. SŁOWACKIEGO

Niedziela popoł.: „Dobra wrota” (ceny niższe); wiecz.: „Mayerling” (nowość).
Poniedziałek: „Mayerling” (nowość).
Wtorek: „Mayerling” (nowość).
Środa: „Mayerling”.

KOLLEGIUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH

(Rynek gl. A-B 39)

Początek o godzinie 7 wieczorem.

Poniedziałek: Prof. Ul. Dr. Stefan Szumon: Rola bałki w życiu psychicznym dziecka w wieku przedświatłowym (dł. obraz, świetlny).

KINOTEATRY

Apollo: „Marokko”.
Cesarz: „Sprzysiężenie trzech”.
Dom Zolnera: „Pieśń kozaków dońskich”.
Muzeum: „Golgota”.
Promieni: „Noc w pustyni”.
Sztukar: „C. K. Feldmarszałek”.
Udecha: „Z Byrdem do bieguna południowego”.
Wanda: „Orkan”.
Warszawa: „Wielka parada”.

RADJO KRAKOWSKIE

Niedziela 29 marca

10.15: Nabożeństwo z Poznania. 11.58: Sygnał czasu, hejnał, komunikat meteorologiczny. 12.15: Poranek symboliczny z Filarium warszawskie. 13.15: Odczyt z Warszawy: Pasa J. S. Bacha. 13.30: Transmisja z Amsterdamu: Pasa węgła żel. Matuza — J. S. Bacha. 15.20: Pogadanka dla rolników i gramofon. 16.05: Program dla dzieci starszych. 16.35: Gramofon. 16.40: Odczyt ze Lwowa: „O sylwetce kobiecej w ciągu wieków”. 16.55: Wiadomość przesyłana i polityczna. 17.10: Koncert orkiestry polskiej z Warszawy. 18.00: Rozmaitości, komunikaty. 18.25: Gramofon. 18.40: Komunikat z Warszawy: „Z przed się lat”. 18.45: Pogadanka muzyczna z Warszawy. 19.00: Opera z Warszawy: „Parsifal” Wagnera — akt 1-5. 20.45: Feleton z Warszawy. 21.00: Kwadrans literacki. „Półdnie za Nim”. — Sienkiewicz. 21.20: Pogadanka muzyczna z Warszawy: „O Parsifalu”. 21.30: Opera z Warszawy: „Parsifal” Wagnera — akt II i III. 23.50: Komunikaty.

Poniedziałek 30 marca

11.40: PAT. 11.58: Sygnał czasu, hejnał, 12.10: Gramofon. 13.10: Komunikat meteorologiczny. 14.20: Komunikat gospodarczy. 14.40: Odczyty dla maturzystów. 15.35: Przegląd komunikacyjny. 15.50: Lekcja francuskiego. 16.10: Komunikat dla żegluga i rybaków. 16.15:

Program dla dzieci. 16.45: Gramofon. 17.15: Odczyt ze Lwowa: „Wpływ miasta i wsi na długowieczność”. 17.45: Recital śpiewaczy p. Siedliska Korwin-Szymański. 18.45: Rozmaitości, komunikaty. — 19.10: Stryżnia i giełda soliżka z Warszawy. — 19.25: Dr. Adam Bar: Najnowsze wydawnictwa. 19.40: Dziennik radiowy. 20.00: Odczyt aktualny z Poznania. 20.20: Feleton muzyczny z Warszawy. 20.30: Koncert z Warszawy. 22.00: Feleton z Warszawy: „Odmica i przeczucia ludzkie”. 22.15: Gramofon. 22.50: Komunikaty.

Z SALI SĄDOWEJ

PROF. DOMANIEWSKI SKAZANY

NA SZĘŚĆ MIESIĘCY

Epilog katastrofy, w której zginął śp. Julian Eysmond

W wydziale karnym sądu okręgowego w Nowym Sączu zapadł wyrok w sprawie przeciwko prof. J. Domaniewskiemu z Warszawy oskarżonemu o spowodowanie zżółt szynki, nieprzebiegająca jazda z Morskiego Oka do Zakopanego, katastrofy samochodowej, której ofiarą padł znany brykopolarz, śp. Julian Eysmond. Prof. Domaniewski zasądzony został na karę 6-miesięcznego ścisłego aresztu z zawieszeniem kary na lat pięć. Zarówno prokurator, jak i obrońca zapowiedzieli apelację.

WYROK NA B. POSŁA A. WALERONA

Sąd Najwyższy rozpatrywał w piątek sprawę byłego posła ochotnika Andrzeja Walerona, o skazanie o ślaniu nienawiści przeciw rządowi. Sąd grodzki skazał Walerona na trzy miesiące więzienia. Sąd okręgowy jako odwoływać wyrok ten stwierdził. Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną oskarżonego, wobec czego wyrok stał się prawomocny.

ZARSKI UNIEWINIENNY

Dnia 29 kwietnia ubiegłego roku był poseł komunistyczny, Tadeusz ZarSKI, zorganizowany w Łodzi wiec, w rezultacie którego wybuchła strzelanina. Sąd okręgowy w Łodzi skazał Zarskiego na ośm lat ciężkiego więzienia za usiłowanie zabicia przedstawiciela władzy w czasie pełnienia przebieg obowiązków służbowych. Sprawa znalazła się onedni przed warszawskim sądem apelacyjnym, pod przewodnictwem sędziego Kellera. Obrona wniosła odwołanie: Duracz i Smirnowski. Sąd apelacyjny uznał, że zeznania świadków w tej spra

wie są rozbieżne, że wina byłego posła Zarskiego nie została udowodniona i wydał wyrok uwalający Zarskiego od winy i kary.

ZWIĄZKI I ZEROWIADZENIA

DOROCZNA KONFERENCJA ZARZĄDÓW ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W KRAKOWIE odbędzie się w niedzielę 29 marca o godz. 9.30 przedpołudniem w sali Domu Robotniczego przy ul. Dunajewskiego 5, II p. Porządek dzienny: 1) zagalenie i odczytanie protokołu z ostatniej konferencji, 2) wybór komisji matki, 3) sprawozdanie ustępującego wydziału Rady: a) przysięg, b) kasowe, c) komisji rewizyjnej, d) sytuacja gospodarcza, 5) wybory wydziału Rady Zw. Zaw. komisji rewizyjnej i sądu polubownego, 6) wnioski. W razie braku kompletu konferencja rozpocznie się o godz. 10 przedpołudniem bez względu na ilość reprezentowanych związków. Wstęp na konferencję mają tylko członkowie Zarządów i zaproszeni goście.

EGZEKUTYWA OKR PPS KRAKÓW-MIASTO odbędzie posiedzenie w poniedziałek 30 bm. o godzinie 6.30 wieczór w sekretariacie przy ul. Dunajewskiego 5 II piętro.

PODGÓRZE Zebrane dyskusyjne towarzyszyły partyjnym odbędzie się w poniedziałek 30 bm. o godzinie 6 wieczorem w Domu Tramwajowy (pl. Serkowskiemu 7). Sympatyki nie widziani. Temat: sprawy spółdzielcze.

„SOCJALIZM A WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI”. Odroczona dyskusja na ten temat odbędzie się we wtorek 31 marca o godzinie 6 wieczór w Domu Tramwajowy w Podgórze, pl. Serkowskiemu 7.

TEATR TOWARZYSTWA DOMU ROBOTNICZEGO w Podgórzu, Skolki 9, odgrywa w niedzielę 29 marca br. „Królwa Przedmieścia”, wiedeł w 5 aktach Konstante Krumwskiego. Początek o godzinie 7 wieczór. Dochód na dofinansowanie Domu Robotniczego.

LEKcje języka niemieckiego, lekcje języka francuskiego, lekcje korespondencji niemieckiej, lekcje pisania na maszynie, kurs stenografii polskiej, kurs księgowości wyższej i niższej — prowadzone najnowszą metodą — organizuje Związek zawodowy pracowników umysłowych (Sławkowska 6 I p., tel. 138-53). Warunki bardzo przystępne. Informacji udzieli sekretariat Związku w godzinach od 11—2 po pol. i od 5—9 wieczór.

Przyjmujemy zamówienia świeteczne i poleca w dogodnym gatunku po cenie najniższej

Na święta! Torty, Strucla, Babki, Serniki, Baranki

Cukiernia R. PIECZARKI

Kraków, ul. Poleska K. 15.

Różniel przyjmując mail do tarcia i sprzedaje gotowy.

Na święta!

MEBLE

na wygodne spłaty — poleca

PETZENBAUM

Kraków, Starowińska 12

obok Kina Uolech, naprzeciw gmachu Politechniki — ceny znacznie niższe.

Niniejszem zawiadamiam,

że wystąpiłem ze spółki i prowadzę nadal skład dywanów, cerat, linoleum, pokryć meblowych, dekoracyjnych oraz wszelkich przybłorów łazienkowych.

A. Fischmann,

Kraków, ul. GRODZKA 1. 13.

Każdy zarobi do 300 zł miesięcznie

przez pracę domową na maszynie podnoszącej „EXPRESS”. Przynajmniej w kilkadziesiąt, gdyż gotowy włókno na tych maszynach wyrabiany skupujemy za wysoką cenę i dostarczamy surowcem. W dzieleższych ciębkich walcach, gwarantujemy wzrost pracy domowej stała i 15 zł w składowym tygodniu, co znacząco się zwiększa do 300 zł firmy.

E. POTYSZ, CIESZYN, skr. poczt. 156.

ESENCJE

do wódek i rumu

FARBY

do

PISANEK

SMIGUSY

250 poleca

T. H. REIM

KRAKÓW, RYNEK 37.

Cenniki darmo.

REKLAMA

dźwignią handlu!

MAGAZYN JUBILERSKI

I. HALPERN

Kraków, Grodzka 58. Telefon 128-43

poleca po cenach najniższych:

WYROBY ZE SREBRA: Krakowego i zagran., zerdynierzy, klonsa, tacek, serwisy, nakrycia stołowe, świeczniki i t. d. — ZŁOTA: złota i srebrna, Omas, Schaffhausen, Dosa i t. d. — BIŻUTERIE: prawdziwa, PLATERY: krajowe i zagraniczne, BRONZY: prawdziwe.

Na sezon wiosenny i letni

poleca

NA RATY

Ubioru męskie, Okrycia damskie, Materjały oraz obuwiu. — Bardzo wygodne warunki.

J. i S. EMMER

Kraków, ul. Florjańska 43 (front).

Telefon 142-11.

Fabryka wyrobów masarskich Aleksandra GRABOWSKIEGO

— Kraków, ulica Szewska L. 16 —

Istniejąca od 28 lat, odnosząca słomami medalami na wystawach w Brukseli, Paryżu, Londynie, Rzymie, Berlinie, Wiedniu i Lwowie

poleca 176

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.

„Na święta”

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.

„Na święta”

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.

„Na święta”

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.

„Na święta”

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.

„Na święta”

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.

„Na święta”

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.

„Na święta”

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.

„Na święta”

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.

„Na święta”

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.

„Na święta”

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.

„Na święta”

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.

„Na święta”

znane z dobrego smaku i specjalne z młodych wieków, lekko słodkie, kielbas, boczni i wszelkie przyrządy w zakresie masarstwa wchodzące.